

YKSITYISTEIDEN AVUSTUSSÄÄNNÖT

litin kunta

YLEISTÄ

litin kunta avustaa käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa kunnassaan sijaitsevia yksityisteitä myöntämällä avustusta näiden jakoperusteiden mukaisesti tien kunnossapitoon, perusparantamiseen ja rakentamiseen. litin ja naapurikuntien rajoilla sijaitsevien yksityisteiden kunnanavustuksesta päätetään tapauskohtaisesti soveltaen näitä jakoperusteita, ja ottaen huomioon se, miten ne palvelevat iittiläisiä.

Tien kunnossapidolla tarkoitetaan niitä toimenpiteitä, joilla tie pidetään sen nykyisessä kunnossa eli tie saatetaan entiselleen liikenteen aiheuttaman kulumisen jälkeen: kuten höyläys, lanaus, vuotuinen sorastus, pölynsidonta, ojien ja rumpujen kunnostus ja avaus, tienvarsien raivaus, niitto, auraus ja liukkauden torjunta, talvihöyläys ja hiekoitus. Rahalla maksetut hallinnolliset kustannukset katsotaan olevan osa tien kunnossapitokustannuksia.

Tien tekemisellä /perusparantamisella tarkoitetaan uuden tien rakentamista sekä ennestään olevan tien siirtämistä tai oikaisemista, levittämistä tai muuta parantamista. Perusparantamista ovat seuraavat toimenpiteet: tien kantavuuden parantaminen, leikkaukset, pengerrykset, uusien ojien kaivu, siltojen ja isojen rumpujen rakentaminen (halkaisija vähintään 200 cm) ja uusiminen, tulva- ja routakohteiden korjaaminen, ja liikenneturvallisuuden parantaminen.

Kunnan avustus, Yksityistielaki 84 §

Kunta päättää sen varoista yksityistien tienpitoon myönnettävistä avustuksista, avustuksen ehdoista ja käytön valvonnasta samoin kuin tien tekemisen tai kunnossapidon ottamisesta kokonaan tai osaksi kunnan suoritettavaksi. Edellytyksenä avustuksen myöntämiselle tienpitoon on, että tietä koskevien asioiden hoitamista varten on perustettu tiekunta ja että tiekuntaa ja yksityistietä koskevat tiedot yksityistierekisterissä sekä tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä ovat ajantasaiset niin kuin 50 §:ssä edellytetään.

EDELLYTYKSET JA EHDOT

1. Yksityistielle on perustettu tiekunta
2. Tiellä tulee olla ajantasaiset tiedot Maanmittauslaitoksen yksityistierekisterissä. Kunnan avustusta saavien tiekuntien tulee ilmoittaa tiedot myös kunnalle.
3. Yksityistietä koskevat rajoitukset tulee olla ajan tasalla tie- ja katuverkon tietojärjestelmässä / Digiroad.
  - Digiroadiin tulee tehdä ilmoitus myös siinä tapauksessa, että rajoituksia ei ole.
  - Ilmoituksen tekemisestä saa tositteen, joka on pyydettyessä esitettävä yksityistiejaostolle.

4. Tie on pysyvän asutuksen tie: Tiellä on vähintään yksi pysyvästi asuttu talous. Pysyvästi asuttuna taloutena pidetään asuntoa, jossa on väestötietojärjestelmän mukainen asuinpaikka
5. Tien kokonaispituus on vähintään 500 metriä
6. Tiekunnalla on pankkitili
7. Tien hallinto ja tienpito on hoidettu yksityistielain ja -asetuksen mukaisesti sekä yksityistiejaoston tarkastuksissa hyväksymällä tasolla.
8. Tiekunnan tulee pitää tuloistaan ja menoistaan kirjanpitoa. Tilit tulee tarkastaa varainhoitokausittain. Tiekunnan hallintoasiakirjat sekä tilit on esitettävä alkuperäistositteineen pyydettäessä yksityistiejaostolle.
9. Tiekunnan on pidettävä vuosikokous vuosittain, elleivät tieosakkaat päätä, ettei tiekunta pidä vuosikokousta kaikkina vuosina. Vuosikokous on kuitenkin pidettävä vähintään joka neljäs vuosi (YTL 60 §).
  - Vuosikokouksen pöytäkirjasta tulee käydä ilmi, että yksityistielaisissa vuosikokoukselta vaaditut asiat on hoidettu.
10. Tiekunnan tulee kerätä tiemaksuja kalenterivuositain. Vastikkeeton työ ei korvaa kunnossapitomaksuja.
11. Tiekunnan on pidettävä tieyksikkölaskelma ajan tasalla: Yksiköinti suositellaan tehtäväksi käyttäen Maanmittauslaitoksen julkaisua nro 117 ”Yksitystien tieyksiköinti”.
12. Tie kunta huolehtii valtionavustusten hakemisesta (valtionavustuskelpoiset tiet). Kunnanavustusta ei myönnetä, jos valtion avustuksen hakeminen on laiminlyöty.
13. Tiekunnan on viivytyksestä ilmoitettava, mikäli tiekunnan edellytykset avustuksen saamiseen lakkaavat tai mikäli avustusta ei enää haluta.

AVUSTUSTEN HAKEMINEN

- Avustusta haetaan yksityistiejaoston hyväksymällä lomakkeella tien kunnossapitoon ja perusparantamiseen 31.3. mennessä ja kohdeavustusta parannettaviin kohteisiin 15.11. mennessä. Hakemuksen yhteydessä toimitetaan vaaditut liitteet ja muut avustuksen myöntämiseksi tarvittavat tiedot.
- Hakemus toimitetaan litin kunnan kirjaamoon. Sähköpostilla lähetetyistä hakemuksista tulee kuittausviesti kirjaamolta.
- Hakuajojen noudattaminen on avustusten maksamisen edellytys.
- Kunnossapito-, kohde- ja perusparannusavustukset julistetaan haettavaksi kunnan ilmoitustaululla, paikallislehdessä ja kunnan kotisivuilla.
- Avustusten myöntämisestä, lakkauttamisesta ja takaisin perinnästä päättää yksityistiejaosto.

KUNNOSSAPITOAVUSTUS

- Tiekkunnan hakiessa kunnossapitoavustusta, se liitetään avustusrekisteriin, mikäli se täyttää avustusedellytykset / -ehdot.
- Yksitystien kunnossapitoavustushakemuksen yhteydessä tiekkuntien tulee toimittaa tiekkunnan toiminnasta ja tileistä ja tiekkunnassa tapahtuneista muutoksista tiedot. Ohjeet hakulomakkeen yhteydessä.
- Yksitystiejaosto vahvistaa kunnossapitoavustuksen perusteena olevan kustannusarvion neljäksi vuodeksi kerrallaan, pääsääntöisesti neljän edellisen vuoden toteutuneiden kunnossapitokustannusten mukaan.
- Erityisistä syistä, yksitystiejaoston harkinnan mukaan, kustannusarviota vahvistettaessa voidaan ottaa huomioon muutkin seikat. Yksitystiejaostolla on oikeus erityisistä syistä muuttaa vahvistettua kustannusarviota kesken nelivuotiskaudenkin. Tiekkunnan on toimitettava yksitystiejaoston pyytämät tiedot kunnossapitoavustusrekisterin tarkistamista ja kustannusarvion vahvistamista varten nelivuotiskausittain ja erityisistä syistä kesken nelivuotiskaudenkin.
- Avustusta voidaan myöntää eri teiosille erisuurusina
- Uusien tiekkuntien ollessa kyseessä tai mikäli muutoin ei ole käytettävissä toteutuneita kunnossapitokustannuksia, sovelletaan avustusrekisterin keskimääräisiä kustannuksia ottaen huomioon vastaavat tiet.
- Avustettaviksi kunnossapidon kustannuksiksi hyväksytään myös tiekkunnan hallintokustannukset. Kustannukset tulee olla rahalla maksettuja; laskennallisia kustannuksia ei hyväksytä avustettaviksi kustannuksiksi.
- Kunnossapitoavustusta maksetaan vuosittain yhdessä erässä avustusrekisterissä oleville yksityisteille ilman eri hakemusta kunnan määrärahojen puitteissa.

Tiet jaetaan avustusluokkiin seuraavasti:

1. LUOKKA: Tiet, jotka ovat sekä läpikulkuteitä että pysyvän asutuksen pääsyteitä. Läpikulkutiellä tarkoitetaan, tietä, joka yhdistää kaksi yleistä tietä, katua tai yksityistietä ja tiellä on tästä syystä toistuvaa läpikulkuliikennettä. Avustusta maksetaan enintään 75 % vahvistetuista kustannuksista (omavastuuosuus vähintään 25 %) ja kunnossapitokustannuksiksi hyväksytään enintään 1500 euroa/km.
2. LUOKKA: Tiet, joilla on pysyvää asutusta, joka käyttää tietä vähintään 80 %:n matkalta koko tien. pituudesta. Avustusta maksetaan enintään 60 % vahvistetuista kustannuksista (omavastuu vähintään 40 %) ja kunnossapitokustannuksiksi hyväksytään enintään 1500 euroa/km.
3. LUOKKA: Muut tiet, joilla on pysyvää asutusta. Avustusta maksetaan enintään 50 % vahvistetuista kustannuksista (omavastuuosuus vähintään 50 %) ja kunnossapitokustannuksiksi hyväksytään enintään 1500 euroa/km.

PERUSPARANNUSAVUSTUS

- Perusparannusavustusta voidaan hakea uuden tien rakentamiseen ja ennestään olevan tien perusparantamiseen ja yksityistietoimitukseen
  - Uuden tien rakentamiseen ei pääsääntöisesti myönnetä kunnanavustusta. Kunnanavustus voidaan myöntää yksityistiejaoston harkinnan mukaan vähäisiin uudisrakennuskohteisiin, joilla merkittäväällä tavalla parannetaan tiestön liikennöitävyyttä tai saavutetaan kunnossapidollista säästöä.
  - Yksityistietoimitukseen voidaan myöntää avustusta, mikäli toimituksella saavutetaan tienpidollista tai liikenteellistä hyötyä tai säästöä. Avustusta voidaan myöntää enintään 20 % toimituksen kustannuksista.
- Perusparannusavustusta voidaan hakea kuluvan vuoden hankkeisiin.
- Valtionavustuskelpoisille teille edellytetään haettavaksi valtionavustusta.
- Perusparantamisen tulee perustua asianmukaiseen suunnitelmaan.
- Kustannusarvion tulee olla vähintään 5000 euroa, jotta perusparannusavustusta voi hakea.
- Työ on kilpailutettava
- Työn alkamisesta tulee ilmoittaa kunnalle. Kunnan rakennusmestari antaa perusparannushankkeesta lausunnon ja työn valmistuttua hyväksyy sen.
- Perusparannusavustusta maksetaan todellisten kustannusten mukaan. Mikäli tiekunta saa hankkeeseen valtionavustusta tai muuta avustusta, kunnan avustusta maksetaan niin, että avustukset yhteensä ovat enintään hankkeen todelliset kustannukset.
- Perusparannusavustukset maksetaan, kun hanke on tehty, kunnan rakennusmestari on tarkastanut hyväksytysti työn ja kustannukset sekä hankkeeseen liittyvät tositteet on toimitettu kunnalle. Laskut ja kuitit on esitettävä yksityistieavustusten maksatuksen hyväksyjälle 15.11. mennessä.

KOHDEAVUSTUS

- Kohdeavustusta voidaan hakea uuden tien rakentamiseen ja ennestään olevan tien perusparantamiseen/kohteeseen sekä erityisistä syistä yksityistierekisterissä olevien teiden kunnossapitoon:
  - Erityisiä syitä ovat esim. ylimääräinen tai yllättävä kunnossapitorasitus tien vuotuisen kunnossapitoavustukseen ja tiekunnan omiin varoihin nähden.
  - Uuden tien rakentamiseen ei pääsääntöisesti myönnetä kunnanavustusta. Kunnanavustus voidaan myöntää yksityistiejaoston harkinnan mukaan vähäisiin uudisrakennuskohteisiin, joilla merkittäväällä tavalla parannetaan tiestön liikennöitävyyttä tai saavutetaan kunnossapidollista säästöä.
- Kohdeavustusta voidaan hakea kulloinkin kuluvana vuonna toteutuneisiin tai toteutuviin hankkeisiin/kustannuksiin, mutta ei takautuvasti aiempina vuosina toteutuneisiin hankkeisiin/kustannuksiin.
- Kohdeavustusten maksamisessa, lukuun ottamatta erityisistä syistä myönnettyä kunnossapitoavustusta, noudatetaan perusparannusavustuksen maksamisen ehtoja.

LIIKENNEMERKIT JA LIIKENTEEN SALLIMINEN AVUSTETTAVALLA TIELLÄ

- Yksityistielain 85 § mukaan:
  - Jos valtio tai kunta avustaa tiekuntaa tai tieosakkaita yhteisesti tien kunnossapidossa, tien käyttämistä muuhun kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvaan liikenteeseen ei saa kieltää tai tietä sulkea sinä ajanjaksona, jota avustus koskee.
  - Jos valtio tai kunta avustaa tiekuntaa tai tieosakkaita yhteisesti tien rakentamisessa taikka tie on tehty kokonaan tai osaksi kunnan varoilla, kymmenen vuoden ajan viimeisen avustuserän nostamisesta tai kunnan tekemän tietyön päättymisestä lukien, tien käyttämistä muuhun kuin tieosakkaiden hyväksi tapahtuvaan liikenteeseen ei saa kieltää tai tietä sulkea.
  - Jos muusta liikenteestä aiheutuu huomattavaa haittaa tieosakkaalle tai liikenneturvallisuudelle, voidaan avustettavan tien käyttö kunnan suostumuksella muiden kuin tieosakkaiden hyväksi kieltää tai sitä rajoittaa taikka avustettava tie sulkea. Kunnan on pyydettävä ennen suostumuksen antamista lausunto ELY-keskukselta.
- Liikenteenohjauslaitteiden, kuten liikennemerkkien ja puomien, sijoittaminen tien varteen/tielle edellyttää tieliikennelain 71 §:n mukaan kunnan suostumusta.
  - suostumusta ei tarvita tien kunnan taikka tiellä tai sen vieressä tehtävän työn vuoksi tarpeellisten ja tilapäisten liikenteenohjauslaitteiden asettamiseen.

VALVONTA

- Yksityistiejaosto tarkastaa vähintään kerran neljässä vuodessa kaikkien kunnossapitoavustusta saavien yksityisteiden tien kunnan ja hallinnon.
- Yksityistiejaostolla on oikeus tarkastaa pistokokeilla tiekunnan hallintoa ja yksityistien kuntoa.

AVUSTUKSEN LAKKAUTTAMINEN JA TAKAISIN PERIMINEN

- Avustus voidaan lakkauttaa, mikäli tiekunta ei täytä näitä kunnanavustuksen jakoperusteita; tiekunnan on viivytyksettä ilmoitettava, mikäli tiekunnan edellytykset avustuksen saamiseen lakkaavat.
- Avustus voidaan periä takaisin, mikäli tiekunta on antanut virheellistä, harhaanjohtavaa tai puutteellista tietoa tai mikäli avustusta on maksettu liikaa tai perusteettomasti. Harkittaessa takaisin perinnän tarpeellisuutta ja kohtuullisuutta, huomioidaan takaisin perittävän avustuksen suuruus ja tiekunnan taloudellinen tilanne.
- Takaisin perittävä määrä voidaan vähentää myöhemmin suoritettavista kunnanavustuksista
- Ennen avustuksen lakkauttamista ja takaisin perimistä on kuultava tiekuntaa. Tiekuunnalle on varattava tilaisuus ja kehotettava täyttämään nämä ehdot, mikäli asia voidaan korjata.

SÄÄNNÖKSEN VOIMAANTULO JA VOIMASSAOLOAIKA

Nämä yksityisteiden avustussäännöt kumoavat aiemmat teknisen lautakunnan yksityistiejaoston hyväksymät yksityisteiden kunnanavustusten jakoperusteet. Avustussäännöt tulevat voimaan 1.1.2021